

Verslag Studiereis Kyoto

Gepland voor oktober 2020, doorgedaan in maart/april 2023

Achtergrond

Ik wilde naar Kyoto omdat ik al lang gefascineerd ben door Japan, vooral de wijsheid in hoe men daar omgaat met de materiele wereld, de metafysica ervan en de verhoudingen ertussen, spreekt mij zeer aan. Dit is uiteraard een rede, misschien zelfs de rede voor mijn fascinatie met Japan en hun rijke erfgoed. Misschien vooral omdat het een gebied dat ik probeer te raken in mijn eigen werk.

De doel was om aldaar kintsugi (金継ぎ: 'gouden verbinding'), de traditionele japanse techniek van het repareren van gebroken keramiek te leren. En uiteraard ook de kans nemen om ter plekke de Japanse cultuur beter te leren kennen. Al eerder heb ik mij verdiept in de bijzondere geschiedenis, kunst en cultuur van Japan. Onder ander door een cursus hierover bij de Universiteit van Uppsala te volgen. Daardoor heb ik wel de theoretische kennis opgedaan maar ook de bezef dat een reis naar Japan met zijn lange traditie van hoogwaardig porselein en zeer interessante esthetiek met al die nieuwe indrukken dat dat met zich brengt ook nog een nieuwe input zou geven voor mijn praktijk.

Ook daarom wilde ik mijn studie Kintsugi ter plekke doen, in Kyoto, een stad bij uitsteek rijk aan kulturele erfgoed en geschiedenis, maar vooral omdat ik daar bij een erkende meester van Kintsugi die alles van het proces weet en ken, mijn studie mocht doen.

Dit voorjaar had ik dan eindelijk de genoegen om mijn door corona heel lang uitgestelde studiereis te kunnen laten doorgaan.

Leerproces

Ik ging aan de slag bij Mio Heki, een zeer ervaren Kintsugi meester die restauratie voor musea en verzamelaars doet. Gezien hoe ik het zal toepassen in mijn eigen werk besloten wij dat ik zowel Kintsugi (金継ぎ: 'gouden verbinding'), als Kintsukuroi (金繕い: 'gouden reparatie') zou uitvoeren. Ik had twee voorwerpen mee genomen en heb ook nog een traditionele Japanse beker van Mio Heki mogen hebben om te herstellen. Ik heb bij haar in haar atelier les mogen volgen en daar gewerkt deels als enige student, deels met andere studenten samen. Interessant om ook te mogen zien hoe anderen met eenzelfde onderwerp omgingen. In totaal heb ik 8 lessen gevolgd. Het is zeer weinig gezien de omvang van het proces en de toepassingen, maar het is wel genoeg om nu zelfstandig aan de slag te kunnen. Het is een genoegen van een werk om te doen! En na heel veel te hebben geoefend zou ik dan heel graag nog een keer les willen volgen bij Mio Heki. Dan om de fijnere punten en de moeilijker technieken, met een ander soort goud te mogen leren.

Het werk werd in een zeer Japanse sfeer van stilte, rust en concentratie uitgevoerd onder constante toezicht van de meester. Ik heb ontzettend veel geleerd en bij elke stap van het proces genoten. Opmerkelijk was wel dat er nauwelijks werd gesproken, en helemaal niet gegeten of gedronken... een scherp contrast van al mijn eerdere kunsteducatie (in verschillende Europese landen) waar het leggen van sociale contacten en connecties altijd wordt gezien als even belangrijk als het onderwerp zelf.

Kyoto/Shinto/de Japanse Cultuur

Gezien het lange wachten tussen de verschillende momenten in de Kintsugi had ik tijd om mij te verdiepen in de Japanse cultuur. Iets wat mij al lang boeit en waar ik heel graag meer kennis en ervaring in heb willen opdoen. Mijn eerste stap was om drie verschillende soorten onderkomen te boeken; een Ryokande meest traditionele soort gastverblijf, dan een onzen; een hotel gebouwd bovenop een natuurlijke warme waterbron en tot slot een Machiya, een soort gebouw bijzonder voor Kyoto. Het waren allemaal zeer bijzondere ervaringen. Dat mijn reis precies in de periode van Sakura viel en ik ook dat mocht beleven was ook een zegen en een introductie tot de Shinto in het alledaagse leven van vandaag. Wel heb ik ook zoveel mogelijk van hun vele tempels en altars, vaak gedeeld met de Boedistische leer bezocht. Het werd onder andere de To-Ji temple, Nijo-Jo castle, Kyomizu-dera en de Inari tempel-berg. Ik ben ook uitstapjes gemaakt, naar Nara met o.a. haar Todai-ji tempel en musea en Miyama kayabuki nosato, en bewaarde traditionele dorp met 'Folklore'- en indigo-museum en tal van tempels, in de bergen zo ongeveer anderhalf uur van Kyoto vandaan. Meest bereemd omdat daar de traditionele huizen, met rieten daken, nog bewaard en bewoond zijn.

Ook ben ik naar het bewaarde huis met workshop van Kawai Kanjiro, een legende binnen de Japanse keramiek, geweest en naar de tentoonstellingslocatie van de hedendaagse vakbond van keramisten van Kyoto - en ook naar onze bad, Japanse restaurants en verder ook nog een beetje van de zeer moderne uitingen zoals minivarken café, katten café en fusion restaurants. en niet te vergeten alle wandelingen in en om de stad.

Omgeving -Atelier- Werkproces-Eindresultaat :

Voor meer Kintsugi en Kyoto zal het binnenkort mogelijk zijn om dit mijn reis en leerproces –met uitleg- ook op Instagram terug te zien: SAMariaJohansson

Tot slot:

Het wordt gezegd dat Kintsugi een zeer omslachtige en tijdsroevende activiteit is. Het is wel waar, het wergt veel tijd. Maar het resultaat is volgens mij meer dan de moeite waard. Niet maar is het resultaat mooi, gaat het lang mee en is gezond, zowel in het werkproces als in gebruik en het is ook duurzaam en milieuvriendelijk. Ook ben ik hierdoor voor eeuwig overtuigd geworden van de waarheid van de Japanse schoonheidsleer: dat de sporen van breuk en herstel dragen bij aan, of zelfs benadrukken de schoonheid van een voorwerp.

Ik ben zeer tevreden met de kennis en ervaring ik door mijn reis heb kunnen opdoen-in kintsugi maar ook in de Japanse cultuur en matschappij. Hiervoor ben ik heel erg dankbaar voor de ruimhartige bijdrage van de Stichting Gerbrandy de financiële steun zonder welk deze bijzondere ervaring niet mogelijk geweest. Ik zal mijn uiterste best doen om dat terug te betalen door voor zoveel mogelijk de kennis en ervaring dat ik heb mogen opdoen zo ruim mogelijk te delen.

Nogmaals dank.

Maria Johansson, Amsterdam, Mei 2023

Porcelain, ingemetseld in het looppad buiten het tentoonstellingslokaal van het vakbond van keramisten in Kyoto